

Oslo universitetssykehus HF
Ullevål sykehus
Postboks 4956 Nydalen
0424 Oslo

Sentralbord: 915 02 770

Sivilombudet
Postboks 3 Sentrum

0101 Oslo

Klinikk psykisk helse og avhengighet
Psykisk helse, nasj. og reg. funksj., avd
Regional sikkerhetsseksjon

Vår ref.:	Deres ref.:	Saksbeh.:	Dato:
22/12221	2022/2991	Pia Therese Wiig	14.4.2023

Opggis ved all henvendelse

Tilbakemelding om oppfølgingen av Sivilombudets funn og anbefalinger etter besøk ved Regional sikkerhetsseksjon, Oslo universitetssykehus HF

Vi viser til besøk av Sivilombudets forebyggingsenhet til Regional sikkerhetsseksjon (RSA), Oslo universitetssykehus, 30. august - 1. september 2022.

Etter besøket har Sivilombudet fulgt opp med nytt besøk til RSA hvor de opplyste om foreløpige funn, i påvente av endelig rapport utsendt 16.01.2023.

I rapporten fremkommer funn og anbefalinger fra Sivilombudet, med ønske om tilbakemelding innen 17.04.2023.

RSA vil etterkomme anbefalingene der dette er mulig, og har fulgt opp anbefalingene internt.

Vedlagt er tilbakemeldinger etter oppfølging fra RSA.

Pia Therese Wiig
Seksjonsleder
Regional sikkerhetsseksjon
Oslo universitetssykehus HF



Regional sikkerhetsseksjons tilbakemeldinger av Sivilombudets anbefalinger

Anbefalinger: Fysiske forhold

- *Sykehuset bør iverksette umiddelbare tiltak for å sikre at bygningsmasse og interiør ivaretar pasientenes verdighet, pasientsikkerhet og sikkerhet for de ansatte*

Regional sikkerhetsseksjon (RSA) drifter i påvente av nybygg. Inntil nytt bygg er klart for ibruktageelse i 2026, driftes seksjonen i bygningsmasse oppført på tidlig 1900-tallet. Byggets vedlikeholdsbehov er så omfattende at seksjonens driftsbudsjett ikke kan finansiere dette. Mindre vedlikehold for å ivareta sikkerhet og trivsel utføres fortløpende.

Behovene for vedlikehold og oppgradering er meldt til Oslo sykehusservice, eiendomsavdelingen, som er den enheten som har ansvar for vedlikehold av sykehusets bygningsmasse. Oslo Sykehusservice er en klinikk ved Oslo Universitetssykehus (OUS). De nødvendige tiltakene er av en slik art at det fordrer ekstra økonomiske bevilgninger. En søknad om ekstra bevilgning er under utarbeidelse.

Anbefalinger: Mekaniske tvangsmidler

- *Sykehuset bør sikre at alle ansatte er kjent med lovens vilkår for bruk av mekaniske tvangsmidler, og med kravene til å dokumentere fortløpende begrunnelser.*
- *Sykehuset bør sikre at bruk av mekaniske tvangsmidler opphører så snart den nødrettsliknende situasjonen er over, og at det ikke skjer en normalisering ved langvarig bruk av transportbelter.*

RSA har teoretisk undervisning for alle klinisk ansatte hver torsdag, og simuleringstrening hver tirsdag. Ifølge Sivilombudets rapport er det tydelig behov for felles forståelse av lovens vilkår. Derfor er det satt opp undervisning vedrørende tvangsbruk for å sikre dette. Videre arbeides det med å utarbeide maler/fraser i journalsystemet, for hjelp til å tilfredsstille kravene for dokumentering.

- *Sykehuset bør sikre aktiviserings- og bevegelsesmuligheter ved langvarig bruk av transportbelter.*

Sykehuset har kontinuerlig fokus på reduksjon i bruk av mekaniske tvangsmidler og at bruken av dette er kortest mulig.

Vi tilbyr pasientene både fysiske og mentale aktiviteter ut i fra individuelle vurderinger av pasientenes psykiske tilstand.

Anbefaling: Spyttette

- *Sykehuset bør sikre at spyttetter ikke brukes. Seksjonen bør fjerne tilgangen til spyttetter i sine døgneheter.*

Spyttetter er fjernet fra seksjonen i sin helhet. Personalet iklær seg egnet verneutstyr ved behov.

Anbefaling: Isolasjon

- *Sykehuset bør påse at alle ansatte er kjent med lovens vilkår for bruk av isolasjon, og at tiltakene alltid blir registrert som vedtak.*

RSA har kontinuerlig fokus på at lovens krav skal følges. Det er innført internundervisning om lovverket som nevnt i punktet over, og det blir tatt regelmessig opp på gruppe-/behandlingsmøter rundt de enkelte pasientene.

- *Sykehuset bør påse at bemanningsmessige hensyn ikke fører til ulovlig isolasjon*

Enhetsleder i døgnetenhetene gjør daglige vurderinger vedrørende bemanning opp mot pasientsituasjon. Det er utarbeidet minimumsbemanning i samråd med tillitsvalgte og vernetjeneste som ligger til grunn for alle turnuser. Ved fravær/vakans dekkes dette opp med overtid og ekstravaktinnleie.

Anbefalinger: Skjerming

- *Sykehuset bør sikre at det unngås isolasjonsliknende forhold under skjerming.*

Ved enhetenes skjermingslokaler er det ekstra bemannet. Dersom en situasjon under skjermingsforholdet utgjør en så stor risiko for personalet at pasienten isoleres, fattes det vedtak om isolasjon etter gjeldende lovverk.

- *Sykehuset bør iverksette særlige tiltak for å forebygge langvarig bruk av skjerming.*
- *Sykehuset bør sikre aktiviserings- og bevegelsesmuligheter ved langvarig skjerming på eget rom*

Det gjøres fortløpende individuelle vurderinger av pasientenes kliniske tilstand og behov for skjerming. Pasienter som er skjermet enhet har tilbud om utgang i egnede omgivelser og aktiviteter tilrettelagt deres kliniske tilstand. Det gjøres individuelle tilpasninger utfra pasientenes ønsker og ressursene sykehuset kan tilby. For eksempel ergoterapi, skole, musikkundervisning eller forskjellige former for fysisk aktivitet. Skjerming forringer i seg selv ikke tilbudet pasientene får ved seksjonen.

Anbefaling: Kontakt med omverdenen

- *Sykehuset bør sikre at alle ansatte kjenner til lovens vilkår for begrensning av kontakt med omverdenen og sikre at begrensningene heller ikke griper inn i de innlagtes ytringsfrihet.*
- *Sykehuset bør sikre at husordensregler ikke går utover det loven tillater. Inndragning av digitale enheter og besøkskontroll kan ikke gjøres uten at lovens krav er oppfylt og det er fattet vedtak om dette.*

RSA har revidert interne instruksjoner i tråd med gjeldende lovverk slik at pasientene ikke får begrenset kontakt med omverdenen.

Anbefaling: Institusjonskultur og forebygging av tvang

- *Sykehuset bør føre detaljert statistikk over varighet/hyppighet av tvangsmiddelbruk og sikre at disse dataene brukes aktivt i arbeidet med å forebygge tvang.*

RSA har god oversikt over varighet og hyppighet av tvangsmiddelbruk, rapporter hentes regelmessig ut fra journalsystemet.

Med fokus på reduksjon av tvangsmiddelbruk benytter RSA i større grad menneskelige ressurser fremfor mekaniske tvangsmidler der dette lar seg gjøre innenfor sikkerhetsmessige hensyn.

Internundervisning, som for eksempel «møte med aggresjonsproblematikk» (MAP) og undervisning og bruk av «early recognition method» (ERM), har gjort oss bedre rustet til å identifisere tidlig risiko og

endring i pasientenes tilstand. Dette, samt felles forståelse av lovens vilkår, tenker vi kan bidra til redusert bruk av mekaniske tvangsmidler.

- *Sykehuset bør sikre meningsfulle aktiviteter tilpasset den enkelte pasients funksjonsnivå og interesser.*

RSA tilstreber at alle pasientene skal ha individuelt tilpassede behandlingsforløp med aktiviteter utfra psykisk og fysisk tilstand, samt interesser pasientene måtte ha.

- *Sykehuset bør fortsette arbeidet med å skape en institusjonskultur som fremmer pasientmedvirkning og minst mulig bruk av tvang, og styrke det helhetlige arbeidet med å forebygge bruk av tvang.*

Rammene RSA drifter innenfor i dag har store begrensninger for pasientenes autonomi. I planlegging av nybygg er dette fokus og satsningsområde.

Anbefaling: Rettssikkerhet

- *Sykehuset bør sikre at skriftlig informasjon om de innlagtes rettigheter og aktuelle klageordninger er tilgjengelig i fellesområdene på alle enhetene.*

Det er utarbeidet 3 forskjellige plakater til oppheng i døgnenhetene.

1. Informasjon om Kontrollkommisjonen
2. Informasjon om Statsforvalter
3. Informasjon om rettigheter som pasient

Det er også utdelt hefter utarbeidet av Helsedirektoratet om rettssikkerhet ved bruk av tvang på forskjellige språk.

Pia Therese Wiig
Seksjonsleder
Regional sikkerhetsseksjon
Oslo universitetssykehus HF